1841.

ARNHEMSCHE COURANT.

prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dings-*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is f 5 drie maanden. –

WOENSDAG 24 NOVEMBER.

De prijs der Advertentiën is, van *een* tot vijf regels f 1.00, en voor elken regel daarboven centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Zie hier nog een paar staten, in het vorige jaar door de regering aan de Staten-Generaal medegedeeld.

(A.) Aantooning van den netto opbrengst van de waarschijnlijk in 1841 verkoopbare producten volgens de laatste veilingsprijzen.

HOEVEELHEDEN.	VEILINGSPRIJS.	NETTO OPBRENGST.	TOTAAL.
328426 pikol koffij	28 cent pr. ½ Ned. p. (a)	f 21.93 (b)	f 7,092,732.18
285186 » suiker	30 » Ned. pond	» 8.47½ (b)	» 2,416,951.35
590604 pond indigo	f 3.60 pr. ½ Ned. pond	» 2.92 (b)	» 1,724,563.68
Specerijen voor ongeveer . . .	. . . .	. . . .	» 500,000
531338 pikol koffij	28 cent pr. ½ Ned. p. (a)	f 22.12 (c)	» 11,753,196.56
[illegible]9714 » suiker.	30 cent pr. Ned. pond	» 8.61½ (c)	» 4,132,736.11
[illegible]6000 pond indigo . : . .	f 3,60 pr. ½ Ned. pond	» 2.92 (c)	» 3,229,520
Specerijen voor ongeveer . . .	. . . .	. . . .	» 1,000,000
[illegible] pikol tin	f 44 de 50 Ned. pond.	cc.	» 997,100
		Totaal. . .	f 32,846,700.88

AANMERKINGEN.

(a) De najaarsveilingen van 1840 hebben gemiddeld opgebragt te Rotterdam 27⅘ cent en te Amsterdam en Middelburg 27¾. Volgens berigten omtrent den afloop der veilingen heeft men grond om te verwachten, dat in de voorjaarsveilingen van 1841 iets meer zal worden besteed, en heeft daarom den veilingsprijs hier gesteld op 28 cent.

(b) Volgens kontract van 23/24 october 1838.

(c) Volgens kontract van 6/7 augustus 1840.

(B.) RAMING der onkosten op den afscheep der produkten in Indië vallende.

OOGST 1840.	ONKOSTEN IN INDIË.	PROVISIE DER FACTORIJ.	TE ZAMEN.	TOTAAL.
[illegible] pikols koffij	f 0.74	f 0.10	f 0.84	f 669,485.88
[illegible] » suiker	» 0.23	» 0.06	» 0.29	» 208,675.30
[illegible],659,000 pond of 13,272 pikols indigo	» 0.97	» 1.25	» 2.22	» 29,463.88
Specerijen, thee, kaneel, enz. calculatief	. . . .	. . . .	. . . .	» 100,000.00
			Totaal	f 1,007,625.02
[illegible]der de Indische onkosten op de koffij zijn begrepen 43⅗ cents per pikol voor [illegible]akken. Vermits het departement van koloniën echter 500,000 koffijzakken, ieder [illegible]de inhouden een pikol, van hier uitzendt, en het kostende daarvan betaald [illegible]it de f 2,500,000. op den splitsing-staat binnenlijns uitgetrokken voor goederen, [illegible] hier voor 500,000 pikols de bovenvermelde 43⅗ cents worden afgetrokken, bedragende				» 212,125.00
			Blijft	f 795,500.02

Buitenlandsche berigten.

NOORD-AMERIKA.

[illegible] volgende officiële opgaven nopens den stand der [illegible]lking van de Vereenigde Staten werden aan het [illegible] in deszelfs laatste zitting overgelegd:

[illegible] *blanke bevolking:* 14,189,108 zielen, waar[van] 7,249,266 van het mannelijk, en 6,939,842 van [het v]rouwelijk geslacht.

[illegible] *kleurlingen:* 386,245, waarvan 186,477 van [het m]annelijk, 199,778 van het vrouwelijk geslacht.

[illegible]: 2,487,213, waarvan 1,246,408 van het man[nelijk], 1,240,805 van het vrouwelijk geslacht, zoodat de gezamenlijke bevolking 17,062,566 zielen bedraagt, of, met bijvoeging der 6,100 soldaten op de Amerikaansche vloot: 17,068,666 zielen.

Naar het beroep verdeelt zich dit getal als volgt: 15,207 personen leven van de bergwerken; 3,717,756 van den landbouw; 107,575 van den handel; 791,545 van fabrieken of handwerken; 56,025 van scheepvaart op zee; 33,067 van de binnenlandsche vaart; 65,236 wijden zich aan geleerde beroepsbetrekkingen, 20,797 trekken pensioenen wegens krijgsdienst. — Het getal der universiteiten en kollegiën bedraagt 173, dat der studerenden 16,233. Academiën en grammatische scholen telt men 2343 met 164,159 kwekelingen; primaire en gemeente-scholen 47,209 met 1,845,244 scholieren. Op staatskosten worden 468,264 scholieren onderwezen. Van alle meer dan 20 jaren oude blanke inwoners der Vereenigde Staten kunnen er 549,693 niet lezen noch schrijven. Op de geheele blanke bevolking telt men 14,508 krankzinnigen en idioten, op de kleurlingen 2926. (*Allg. Zeit.*)

DUITSCHLAND.

Hannover, *16 nov.* Bij eene koninklijke kabinetsorder is de algemeene standen-vergadering tegen den 2den december opgeroepen. (*P. A. Z.*)

Freiburg. In het instituut der jesuiten te Freiburg is een groot aantal jonge lieden uit de aanzienlijkste familiën van Duitschland, Frankrijk, Italië en België aangekomen. Ook een lord *Clifford* en onderscheiden voorname Spanjaarden maken aldaar hunne studiën. (*Köln. Zeit.*)

ENGELAND.

Londen, *19 nov.* Volgens de jongste telling bedraagt de bevolking van Engeland 7,321,875 personen van het mannelijk en 7,673,633 van het vrouwelijk geslacht, te zamen 14,995,508; die van Wallis 447,533 van het mannelijk en 463,788 van het vrouwelijk geslacht, te zamen 911,321; die van Schotland 1,246,427 van het mannelijk en 1,382,530 van het vrouwelijk geslacht; de bevolking van Ierland wordt op 8 millioen en van geheel Grootbritanje op 26 millioen geschat. De vermeerdering der bevolking sedert 1831 wordt op 14½ ten honderd gerekend. Het getal huizen in Grootbritanje (zonder Ierland) is 3,464,007 bewoonde, 198,061 onbewoonde, 30,631 andere gebouwen, te zamen 3,692,699 gebouwde eigendommen, zijnde 525,220 meer dan in 1831.

— De Tunnel of gang onder het bed van de Theems is thans geheel voltooid.

— De *Times* gaat voort, nopens de Spaansche aangelegenheden, eene vinnige taal tegen Frankrijk te voeren, en haalt de bedoelde aangelegenheden van de vroegste tijden op, om te bewijzen, dat Frankrijk, en nu laatstelijk *Lodewijk Filips*, steeds dubbelhartig en veroveringszuchtig omtrent Spanje gehandeld hebben. Het blad beweert, dat de koning der Franschen er voortdurend op uit is om eenen zijner zonen op den Spaanschen troon te plaatsen; beschuldigt hem, aan,

gedurende den burgerkrijg, de partij der Christinos aan haar lot te hebben overgelaten, ja tegengewerkt; maar nu don *Carlos* onder de Fransche policie staat en de koningin-moeder onder bescherming is van haren gom, nu kent de ijver van dezen om haar te helpen geene palen. Koning *Lodewijk Filips*, zegt het ministeriëel blad, wil door allerlei kunstenarijen en zamenspanningen aan eene vlugtelinge thans die bescherming geven, welk hij in der tijd op de officiële aanvragen eener koningin-regentes geweigerd heeft.

Londen, *21 nov.* De herstelling van koningin *Victoria* is zoo ver gevorderd, dat geene nadere bulletins wegens haren toestand en dien van den jongen prins zullen uitgegeven worden.

Zoodra de geneesheeren zulks raadzaam achten zal H. M. naar Windsor vertrekken, en de doopplegtigheid van den prins aldaar met buitengewonen luister, in de groote zaal van St. George, plaats hebben.

— De *Illustrious*, aan boord waarvan sir *C. Bagot*, de nieuw benoemde gouverneur van Canada, zich bevindt, heeft laatstleden dingsdag de haven van Portsmouth verlaten.

— Woensdag morgen is alhier iets gebeurd, dat wel geene treurige gevolgen na zich gesleept, maar echter groot opzien gebaard en tot ernstige vermoedens aanleiding gegeven geeft. Bijna gelijktijdig is, namelijk, in het gebouw der gardes te paard en in de barakken achter de nationale galerij, in Charing-cross, een kogel geworpen, met ligt ontvlambare stoffen opgevuld. In het gebouw der gardes viel de kogel aan de voeten van den op post staanden schildwacht neder, die daarvan onmiddellijk aan de autoriteiten kennis gaf, welke nu ijverig bezig zijn om de daders na te sporen, zonder dat het echter tot hiertoe gelukt is die te ontdekken. Velen beginnen nu te gelooven, dat de brand in den Tower niet aan onvoorzigtigheid of toevallige omstandigheden, maar aan de kwaadwilligheid derzelfde boosdoeners moet toegeschreven worden, die thans weder gepoogd hebben twee uitgestrekte en fraaije gebouwen der hoofdstad te vernielen, en men herdenkt hierbij ook nog aan de geheimzinnige branden op meer dan eene van 's rijks werven.

— Men verzekert dat *Beaumont Smith*, de in hechtenis zittende klerk op het bureau der exchequer-bills, als getuige gehoord zal worden in de zaak van het bewust bedrog, in de uitgifte van dit papier gepleegd, en wel ten gevolge van gewigtige ontdekkingen, die de medepligtigheid van verscheiden andere, waaronder zeer aanzienlijke lieden, waarschijnlijk zouden hebben gemaakt.

FRANKRIJK.

Parijs, *20 nov.* Twee tijdingen hebben zaamgewerkt om heden, aan de beurs, de fondsen wederom in rijzing te brengen: Vooreerst het uit een gaan der armee aan de noordelijke grenzen, en in de tweede plaats berigten omtrent eene ministeriële verzoening. Zie hier wat omtrent dit laatste punt heden onder het publiek bekend geworden is

Daar de koning geweigerd had de demissiën aan te nemen, welke hem, van den eenen kant door de heeren *Soult* en *Teste*, en van den anderen door den heer *Humann* aangeboden werden, is er een kabinets-raad gehouden en de oneenige ministers hebben besloten de punten van toegeeflijkheid aan te nemen, welke hun, betrekkelijk de groote vraag van de ontwapening onzer land- en zeemagt, van hoogerhand werden voorgeschreven Dienvolgens zal er eene vermindering van twaalf millioen op het budjet van oorlog plaats hebben en eene evenredige vermindering op het budjet der marine. Oorspronkelijk wilde de heer *Soult* het leger slechts met eene kompagnie per regement verminderen. Eindelijk schijnt het ook, dat de heer *Teste* bewilligd heeft, aan de Kamers slechts ééne der groote lijnen van spoorwegen voor te dragen.

Wat de ontbinding der noorder-armee betreft, is men het omtrent de daadzaak eens, doch zoekt nog naar de beweegredenen van den thans ingetrokken maatregel. Vooral bevreemdt het, dat de *Moniteur Parisien* te kennen gegeven heeft, dat deze troepen-vereeniging ter gelegenheid der zamenzwering in België plaats had, terwijl de Belgische minister van buitenlandsche zaken aan de kamer verklaard heeft, dat hij niet wist waarom de troepen bij een trokken. Wat hiervan zij, het uit een gaan der armee schijnt klaarblijkelijk het gevolg geweest te zijn van vertoogen, door de buitenlandsche gezanten gedaan, en wel voornamelijk door lord *Cowley*.

— De *Moniteur* behelst heden de ordonnantie, bij welke onze twee Kamers tegen den 26sten december aanstaande worden bijeengeroepen.

— De verkiezingen te Toulouse zijn geheel ten nadeele der regering uitgevallen; men denkt thans dat het nieuw verkozen stedelijk bestuur door het bewind ontbonden zal worden.

— Het hof der pairs heeft *Quénisset* en vijftien zijner medebeschuldigden in verschillende gevangenissen verdeeld, om aldaar bewaard te worden tot den aanvang der debatten, die op den 1sten december bepaald is. Sterk beklagen zich de ministeriële bladen over die der oppositie, welke alle moeite aanwenden om te betoogen, dat men aan de geheime assocatiën, wier woelingen in het bekend rapport als de bronnen der onderscheiden aanslagen op de leden der koninklijke familie beschouwd worden, zooveel gewigt niet hechten moest.

— In de havens van het kanaal, vooral in die van Hâvre, heeft het onstuimig weder der laatste dagen talrijke onheilen veroorzaakt. Met groote moeite is het aan eenige Fransche zeelieden gelukt, de equipage van het Engelsch kolenschip *Vere* te redden, dat in genoemde haven schipbreuk heeft geleden. Nabij Tréport is de Fransche brik, *Delphine*, van Nantes komende, vergaan.

BELGIE.

Brussl, *21 nov.* Gisteren heeft de kamer der volksvertegenwoordigers eene korte zitting gehouden, waarin zij de twee supplementaire kredieten, laatstelijk door den minister van financiën gevraagd tot betaling van den interest der in 1840 met de société générale en met de HH. gebroeders *Rothschild* geslotene leeningen, heeft goedgestemd.

Thans houdt zich de Kamer in hare afdeelingen bezig met het onderzoek der begrootingswetten. Het onderzoek wegens het budget van inkomsten is reeds afgeloopen en de centrale afdeeling is benoemd.

— Mevrouw *van der Smissen* is sedert gisteren morgen weder buiten toegang gesteld.

— In den afgeloopen nacht is in het midden der stad eene daad van roof met ongehoorde stoutheid gepleegd. Eenige boosdoeners, welke zich waarschijnlijk boven in de kerk van St. Jacques sur Caudenberg verscholen hadden, zijn des nachts langs het koor, waarvan zij de deur hadden opengebroken, naar beneden gekomen en braken de afgeslotene zitplaats der koningin open, toen de koster, welke digt bij de sacristy woont, gedruisch hoorde en zich in de kerk begaf. Doch hier werd hij door twee kerels gegrepen, die hem mishandelden, blinddoekten, den mond stopten en handen en voeten bonden. Dit schijnt tusschen twee en drie ure des nachts te hebben plaats gehad, doch eerst ten 5 ure werd de koster door den stoelenzetter in de kerk liggende gevonden. De roovers hebben zich den tijd intusschen niet gegeven om iets te stelen; althans tot op dit oogenblik wordt niets gemist. De justitie spoort de boosdoeners op; eenige personen staan reeds in verdenking.

— De gas-ontploffing, die den 16den dezer in eene kolenmijn bij Quaregnon heeft plaats gehad en waarvan wij gisteren bereids gesproken hebben, heeft, blijkens het verhaal van de *Gazette de Mons*, nog bedroevender gevolgen gehad dan aanvankelijk gemeld was; de ontploffing was vreesselijk en heeft eene groote aardinstorting veroorzaakt. Van de zeven tot nog toe uit den kuil opgehaalde mijnwerkers, heeft men slechts twee in het leven kunnen terug roepen; maar nog veel ijsselijker is het, dat buitendien nog drie en twintig mijnwerkers òf onder het puin bedolven liggen òf door de aardinstorting van alle middelen van gemeenschap naar buiten beroofd zijn. Men zegt dat het stelsel van ventilatie in deze kolenmijn niet doelmatig was, maar men weet nog niet waardoor het gas ontvlamd en de ontploffing te weeg gebragt is. — Volgens andere berigten is het getal der mijnwerkers, die daarbij omgekomen zijn, nog aanzienlijker.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage 21 nov. Bij Zijner Majesteits besluit van den 17 dezer is de heer *A. Ampt*, referendaris der tweede klasse bij den raad van state, bevorderd tot referendaris der eerste klasse bij denzelven raad, zonder genot van tractement, doch met behoud zijner betrekking van directeur van policie te 's Gravenhage.

's Gravenhage, *22 nov.* Door den kamerheer-ceremoniemeester is bekend gemaakt, dat het hof op heden, den 22sten, den rouw heeft aangenomen, voor den tijd van twee weken, wegens het overlijden van hare majesteit de kouingin van Beijeren; de eerste week de middelbare en de laatste week de ligte rouw.

— De commissie voor de Luxemburgsche zaken, welke door Z. M. den koning groothertog was te zamengeroepen en die eenen geruimen tijd zich in deze residentie heeft opgehouden, is thans ontbonden, en de leden van dezelve zijn voor goed naar hunne woonplaats teruggekeerd, behalve den baron *van Blochausen*, ad interim belast met de kanselarij voor de Luxemburgsche zaken, die dezer dagen slechts tijdelijk de residentie verlaten heeft, en binnen kort alhier terug verwacht wordt.

— Z. M. heeft benoemd: tot kanton-regter te Alp... mr. *A. A. J. Glant*, advocaat te 's Gravenhage ... tot officier van justitie bij de arrondissements-regtbank te Brielle, mr. *A. R. Kraaijenhoff van de Lo...* laatst kantonregter aldaar.

— Door Z. M. is bepaald, dat de jaarlijksche ... zending naar Indië van tweede luitenants der infanterie van het leger hier te lande, op den tegenwoordigen voet blijft, en dat mitsdien, behalve die tweede luitenants, welke het Indische leger van de militaire akademie ontvangt, jaarlijks nog twaalf tweede luitenants der infanterie naar Indië zullen worden uitgezonden; dat er telken jare, tusschen de departementen van kolonien en van oorlog, zal worden overlegd, of, en zoo ja hoeveel eerste luitenants der infanterie daarenboven voor de Indische dienst zullen worden bestemd; dat ... 1842 dat getal blijft op tien; dat de uit te zenden ... luitenants zich uitdrukkelijk zullen moeten verbinden om ten minste twaalf jaren in Indië te dienen, alvorens aanspraak te hebben op pensioen, behoudens het geval dat zij door ligchaamsgebreken voor de militaire dienst ongeschikt mogten worden; en dat de uit te zenden eerste luitenants ongehuwd en niet boven de 35 ... oud zullen moeten zijn.

— De directeur-generaal van oorlog heeft voorloopig ter kennis gebragt van allen, die daarbij gading ... kunnen hebben, dat in den loop der volgende ... op eenen nader te bepalen dag, bij s'rijks stoeterij te Borculo zal worden overgegaan tot den publieken verkoop van één honderdtal paarden, zoo hengsten als m... en veulens, tot die stoeterij behoorende.

— Z. M. heeft aan Z. E. den baron *Schimmelpenninck van der Oye* vergund, het aannemen en dragen der versierselen van de orde van *Frederik van Wurtemberg*, hem door Z. M. den koning van Wurtemberg geschonken.

(*Handelsbl.*)

— Z. M heeft bepaald dat de ontvangsten der belastingen en accijnsen te Halsteren en Nieuw-V... (provincie Noord-Braband) met 1°. januari zullen ... vereenigd tot één kantoor, waarvan Halsteren de ... plaats zal zijn.

— Z. M. heeft benoemd tot ontvangers in de provincie Noord-Braband: Voor de directe belastingen en accijnsen te Halsteren en Nieuw-Vosmeer, *E. M. van M...burgh*, thans ontvanger te Terheyde; te Terheyde, ... *Clement*, thans ontvanger te Drunen; te Drunen ... *van Mierop*, thans kommies der 1ste klasse te Etten ... Oirschot, *W. A. Hoppenbrouwers*, thans ontvanger te Rensel; te Rensel, *J. H. van Ingen*, thans ontvanger te Haren; te Haren, *E. C. H. Phaff*, gewezen luitenant der mobile Noord-Brabandsche schutterij; en te Herpt c. a., *F. G. Bogers*, thans ontvanger te Eng...

Rotterdam, *22 nov.* Men schrijft uit Leiden ... Zijne Excellentie de minister van financiën eergisteren aldaar is doorgereisd, om zich naar het Loo, bij ... *Willem Frederik*, graaf *van Nassau*, te begeven. Van het Loo zou Zijne Excellentie een uitstap ... België doen.

— De stoomboot *de Agrippina*, toebehoorende aan de Nederlandsche Stoomboot Maatschappij, in den morgen van den 19 dezer van hier vertrokken, heeft in den namiddag van dien dag, nabij Tiel, een lek bekomen aan bakboordzijde, zoodanig dat de bevelvoerder zich heeft genoodzaakt gezien, om, tot behoud van schip en lading, het diep water te verlaten, en het schip op eene ge... schikte plaats op het zand te zetten en wel boven Tiel in de nabijheid van Leeuwen. De lading is met den meesten spoed op dek gebragt en in ligters overgeladen: door alle mogelijke hulp is men het water meester geworden en dacht men het stoomschip weder spoedig in vlot water te brengen. Buiten de beschadiging van een gedeelte der lading, heeft men bij dit ongeval geene ongelukken te betreuren.

(*Rot. Ct.*)

Mengelwerk.

De Britsche wetgeving op scheepvaart en handel.

(*Zie no. 230.*)

Met betrekking tot de Britsche kustvaart werd bepaald, dat daartoe slechts zoodanige schepen zouden toegelaten worden, welke geheel Britsch eigendom, ...

... drie vierden met Engelsche matrozen bemand en ... Engelschen kapitein gevoerd zouden zijn; — ... op straf van verbeurte des schips en der lading. ... de visscherij aan de Britsche kusten, gelijk mede in ... omtrek der naburige kleine eilanden Guernsey, ..., Alderney, Sark en Man, zou slechts door Britsche en met Engelschen bemande schepen gedreven mogen ...; aan de Britsche visscherij werd vrije invoer, ... den uitvoer, in vele gevallen, eene premie toegestaan; de invoer van vreemden visch werd verboden ... veel mogelijk bezwaard.

Betrekkelijk den handel met de overige Europische ... werd bij CROMWELL's acte bepaald dat de invoer ... waren uit dezelve in Engeland slechts op Engelsche schepen of op schepen van het land, waaruit de voortbrengselen herkomstig waren, zou mogen plaats hebben; later onderging deze bepaling de wijziging dat zij slechts gelden zou ten aanzien van de voortbrengselen van Turkije en Rusland, en een zeker aantal van ...paaldelijk genoemde voorwerpen (*enumerated articles.*) Alle overige Europische artikelen daarentegen ... met ieder ... vaartuig kunnen ingevoerd worden, ofschoon, ingeval het schip geen Britsch schip was, aan eene bijzondere vreemden-belasting onderworpen. Slechts ten aanzien van Holland, waaruit tot nog toe een groot gedeelte der koloniale waren en der voortbrengselen van vreemde landen in eenigzins veranderden vorm ingevoerd werd, alsmede ten aanzien van Duitschland, bepaalde men, korten tijd na de *charta maritima* van KAREL II, dat eene menigte waren, in Engeland bijzonder getrokken, als, wijn (met uitzondering van den Duitschen) specerijen, tabak, potasch, ..., pik, teer, haver, timmerhout en olijf-olie, uit vreemde landen noch op vreemde noch zelfs op Britsche schepen zouden mogen worden ingevoerd; op straf van verbeurdverklaring der schepen en der ladingen. Het verkeer met de vreemde werelddeelen, zoowel onafhankelijke landen als volkplantingen van Europeërs, werd slechts toegestaan aan vaartuigen die Britsch eigendom ... door Engelschen zoowel bemand als gevoerd zouden ..., en bovendien slechts onder voorwaarde dat de in te voeren waren uit het oorspongsland of de eerste verschepingsplaats zouden gehaald zijn. Aangaande den handel met de Britsche koloniën werd, op verbeurte van schip en lading, bepaald dat dezelve slechts met Britsche of in de Britsche koloniën gebouwde en naar vereischte bemande schepen, zou mogen worden gedreven; buitendien zouden de voornaamste koloniale waren der Britsche volkplantingen of wel slechts regtstreeks naar andere Engelsche bezittingen of wel naar de havens van het vereenigd koningrijk mogen worden vervoerd. Bij al die bepalingen kwam, eenige jaren later, nog deze: dat geen invoer in de Britsche koloniën veroorloofd zijn zou, dan uit Britsche havens, op Britsche en volgens de wet bemande schepen.

Overziet men deze hoofdbepalingen der Acte van Navigatie, zoo ontwaart men in al dezelve ééne strekking: het *scheppen eener Britsche zeemagt*, eensdeels om door de houten muren Oud-Engeland en zijne koloniën tegen alle aanvallen te beveiligen, anderdeels om andere natiën te verhinderen van een te groot deel des wereldhandels aan zich te trekken.

Door de bepalingen betrekkelijk kustvaart en visscherij wilde men spoedig een kernigen stam van matrozen voor de Engelsche handelsmarine vormen, die ten alle tijde als de school en grondslag der oorlogsmarine beschouwd is. Door de voorschriften tot regeling van het verkeer met de overige Europische staten, wilde men den Britschen handelstand aansporen tot uitbreiding en verheffing der nationale scheepvaart. Door den handel met de ... Europische landen uitsluitend tot de ingezetenen te beperken, beoogde men den Britschen tusschenhandel zoo veel mogelijk te veranderen in regtstreekschen handel, en de tusschenhandel van andere natiën, inzonderheid der Nederlandsche, die tot nog toe grootendeels in de behoeften der Britsche bevolking had voorzien, te vernietigen. Door de wetsbepalingen, eindelijk, welke men opzigtens den koloniaalen handel nam, zouden de Transatlantische volksplantingen van Grootbritanje in al hare commerciële aangelegenheden ten naauwste aan het moederland verbonden worden. Door te bepalen dat zij slechts door middel van Britsche vaartuigen hare producten zouden kunnen afzetten en uit het buitenland hare benoodigdheden zouden kunnen trekken, ontnam men aan de vreemde natiën een aanzienlijke markt, en wees dien geheel aan den eigen handelstand toe.

Het doel, 't welk men zich voorstelde, was: door *kunstmatige middelen*, die ter beschikking der regering stonden, de *natuurlijke voordeelen*, waarvan tot nog toe weinig partij getrokken was, aan het land te verzekeren, — aan de Britsche scheepvaart en den Britschen handel eene ruime baan, een veilig en zoo veel mogelijk afgesloten veld van bedrijvigheid te openen, — het aandeel der andere natiën aan den wereldhandel, 't welk zij deels door eigen vlijt, deels door gelukkige benutting van buitengewone omstandigheden, deels ten gevolge van de achterblijving der Engelschen, verworven hadden, eenerzijds te verminderen, anderzijds zoo gelijkmatig mogelijk onder dezelve te verdeelen, opdat noch in oorlog noch in vrede eenige andere zeemagt zich, in maritiem of commerciëel opzigt, met overwegende kracht tegenover de Engelsche zou kunnen stellen. Dit doel werd volkomen bereikt. Reeds in het begin der 18de eeuw had Engeland alle overige natiën op zee overvleugeld.

Het ware echter een voorbarig oordeel, wanneer men dien spoedigen en schitterenden uitslag alleen aan den invloed der genoemde regeringsmaatregelen toeschrijven wilde. Daar zij ter gelegener tijd werden beraamd, zoo werkten zij natuurlijk mede om voor Engeland den gunstigen loop van zaken te bespoedigen; — maar alleen en op zich zelven zouden zij daartoe niet hebben toegereikt.

Bij de beoordeeling der uitwerkselen van de Acte van Navigatie, moet men nimmer uit het oog verliezen, dat Engeland, toen in de 17de eeuw de westelijke mogendheden wedijverden, een aanmerkelijk overwigt had in zijne ligging. Engelands mededingende staten waren, ten gevolge hunner geografische verhouding, vaak naar andere zijden afgetrokken; niet zelden werden zij door de legers der naburen overstroomd; een groot gedeelte hunner krachten werd gevorderd tot oprigting en instandhouding van groote verdedigings- en beveiligingsmiddelen, — niet zelden werden zij door overwinningen evenzeer verzwakt als door nederlagen. Van al die bezwaren was Engeland vrij. Omgeven door de zee, bleef het buiten den kring der oorlogen, en was gevolgelijk in staat zich geheel te wijden aan de ontwikkeling van zijnen natuurlijken aanleg en krachten. En doordien dit aan Grootbritanje vergund was, kon het, met goed gevolg, twee doeleinden bejagen; vooreerst: overwigt op zee; ten tweede: zoodanigen invloed op de politiek der mogendheden van het vaste land, als waardoor zijne tegenstanders afgeweerd werden. De voordeelen welke Engeland alzoo allengs in stilte verwierf, konden het niet goed ontrukt worden. En daar zij zich op die wijze meer en meer versterkten en concentreerden, kon de Britsche nijverheid, zonder groote moeite, krachtig opschieten, naardien de dag aan dag toenemende buitenlandsche handel, de voortdurende uitbreiding der scheepvaart en de ophooping van aanzienlijke kapitalen onophoudelijk aanspoorden tot hare ontwikkeling. Dienvolgens was Engeland in staat, om zich onmetelijke markten te openen en dezelve te behouden. Hoe meer het deze buitenslands uitbreidde, des te meer kwamen het binnenslands zijn ijzer en zijne steenkolen te stade, zag het zich door de handigheid en het vernuft zijner ingezetenen, en later, toen de arbeidsloonen rezen, door de ontwikkelde machinen-kracht ondersteund.

Wenden wij nu het oog van Engeland af, en vestigen wij het op de Nederlanden, hoe geheel anders doen zich daar de omstandigheden voor! Zoowel de oorlogen, welke de republiek sedert het midden der 17de eeuw moest voeren, als de vredes-traktaten welke het toen sloot, dreven het onophoudelijk tot eene buitenmatige aanwending van zijn krediet. Het stelsel van geldleening, hetwelk zich onder zoodanige omstandigheden ontwikkelde, gelijk de na deszelfs invoering zoo ongehoord toenemende schulden, verhieven de belastingen tot eene ontzaggelijke hoogte. De vermeerdering der belastingen had noodwendig een zeer aanmerkelijk rijzen van het arbeidsloon tot gevolg, en het duurder geworden arbeidsloon legde der nijverheid drukkende boeijen aan, en deed haar, in vergelijking met vroegere tijden en vreemden volken, meer en meer kwijnen. De verhooging der arbeidsloonen drukte inzonderheid op den scheepsbouw, hetgeen natuurlijk op den Hollandschen transport-handel verderfelijk moest terugwerken; waardoor voor de Hollandsche reeders de mededinging, in vergelijking van vroeger, zeer werd verzwaard.

Bij zoodanigen stand van zaken is het allezins natuurlijk, dat Holland, in overstelling van andere natiën, die zich eveneens op de verschillende takken van handel toelegden, vooral wanneer haar, gelijk Engeland, in zoo hoogen graad het voordeel der geografische ligging te baat kwam, tegen het einde der 17den eeuw allengs op den achtergrond geraakte. Zoo veel althans schijnt zeker, dat het zinken der Nederlandsche magt en de bloei der Britsche niet minder moet worden geweten aan den kanker, waaraan eerstgenoemd land reeds zoo lang leed, tegenover den natuurlijken en vasten grondslag van het laatstgemelde, als aan CROMWELL's Acte van Navigatie en de Britsche verbondswetten. Engeland, kan men zeggen, rees en moest rijzen veel meer *in weerwil* zijner beperkingen en verbondswetten, dan onder dezelver *bescherming en ondersteuning*.

(*Het slot hiernâ.*)

Geldersch polder-reglement.

(Uit het *Weekblad van het Regt.*)

Een allerbelangrijkst punt van Nederlandsch staatsregt is thans bij den Hoogen Raad der Nederlanden aanhangig, hetwelk nimmer was voorgebragt, en daarom zoo wel als om der gevolgen wille de aandacht en het onderzoek der staatsregtskundigen verdient.

Mr. DIRK DONKER CURTIUS heeft, in de zitting van den Hoogen Raad van den 4den october ll., het stelsel ontwikkeld, dat de provinciale staten van Gelderland geen regt hadden, om bij hun polder-reglement strafbepalingen daar te stellen, en zulks op grond dat geen gezag eenige straf mag daarstellen, dan uit kracht der wet (1).

De advokaat-generaal, in deszelfs conclusiën, strekkende ter voorziening in cassatie, genomen in de teregtzitting van den 26sten october ll., heeft echter die stelling bestreden op eenen tweeledigen grond, te weten: dat de provinciale staten zouden hebben het regt, om strafbepalingen bij het polder-reglement daar te stellen, *of* uit krachte van artikel 144 der grondwet, in verband met de wet van 6 maart 1818 (*Staatsblad* n°. 12), *of*, uit krachte van artikel 220 der grondwet.

Beide motieven van den advokaat-generaal zijn onjuist, en om den Hoogen Raad speciaal hier voor eene grondwettige ketterij te bewaren, daarvoor strekke dit betoog.

Om het eerste motief goed te maken, redeneert de advocaat-generaal aldus: »er is hier geschil over eene policie-verordering, tot behoud van dijken en waterkeerende werken in de provincie Gelderland; — art. 144 der grondwet kent aan de provinciale staten toe de beschikking en beslissing van alles wat tot de *gewone* inwendige policie en oeconomie behoort; die staten mogen, behoudens 's konings goedkeuring, alle zoodanige reglementen en ordonnanciën maken als zij voor het *algemeen* provinciaal belang noodig oordeelen, en de wet van 6 maart 1818 (*Staatsblad* n°. 12) geeft de bevoegdheid, om in die bepaaldelijk en uitsluitend bij gezegde wet aangewezen reglementen en ordonnanciën der provinciale staten strafbepalingen vast te stellen;" — bij gevolg hadden provinciale staten hier wel degelijk de bevoegdheid, om strafbepalingen in het polder-reglement te maken.

Maar waar haalt men toch van daan het bewijs, dat hier geschil is over een *policie*-reglement, en nog wel, zoo als de grondwet zegt, een reglement van *gewone* policie? — Is daaronder ooit gebragt de vraag, wie dijkpligtig is ja of neen?

Quod erat demonstrandum is niet aangewezen.

Het is daarentegen tastbaar, dat al wat bij de grondwet aan het algemeen bestuur is opgedragen, waaromtrent algemeene regelen zijn vastgesteld, als daar is de justitie, de waterstaat, de godsdienst, de defensie, het onderwijs, enz. niet tot de gewone policie der provinciën behoort.

Met even veel regt als de staten van Gelderland hier den waterstaat in Gelderland regeren, met even veel regt zouden zij een reglement op de uitoefening van de godsdienst kunnen maken.

Men doet inderdaad weinig dienst aan den staat, door maar *quovis modo* de reglementen van provinciale staten en plaatselijke besturen te verdedigen.

Art. 144 vindt dus hier zijne toepassing niet, en bij gevolg ook niet de wet van 6 maart 1818.

Maar bij gebrek van goede gronden voor de toepasselijkheid van artikel 144 der grondwet, roept men subordinaat in artikel 220; en zegt: de polderreglementen hielden straffen in; in die reglementen mogten de staten, met goedkeuring des konings, veranderingen maken; dus konden de staten hier ook strafbepalingen veranderen, wijzigen en vaststellen.

Maar dus doende, werpt men het beginsel, bij de wet van 26 februari 1815 (*Staatsblad* n°. 8) en ook bij het wetboek van strafvordering erkend, *dat alle strafbepaling van de wetgeving moet uitgaan*, geheel om verre, ja verklaart, dat de geheele wet van 6 maart 1818 nutteloos was.

(1) Men zie de pleitrede van Mr. DIRK DONKER CURTIUS omtrent dat onderwerp, in het *Weekblad van het Regt*, van 11 october ll. no. 224.

Immers op denzelfden voet had men toen kunnen zeggen: de staten mogen gewone policie-reglementen maken; policie-reglementen zonder strafbepaling zijn ondenkbaar; dus hebben de staten *per se* uit artikel 144 het regt, om strafbepalingen te maken.

Zoo heeft ondertusschen de wetgever, noch in 1815, noch in 1818 geredeneerd, en de redevoering van den advokaat-generaal is alzoo in strijd met het door onze wetgeving erkende staatsregt.

De advokaat-generaal schijnt ook de gevolgen van zijne stellingen te hebben over het hoofd gezien.

In zijn subordinaat systema behoeven dan de staten zich niet te houden aan de wet van 1818; in de oude reglementen vindt men straffen van gevangenis, geeseling, arbitraire correctie tot de doodstraf; de staten zullen dan deze bepalingen mogen veranderen, verminderen of verzwaren, en schavotstraffen buiten de wetgeving uitspreken!!

Waarlijk, het is te wenschen, dat de Hooge Raad in deze ook zijne hooge zending zal begrijpen, en het beginsel handhaven, dat alle strafbepaling van de wetgeving moet uitgaan, en dat het polderreglement, als liggende buiten de grenzen der wet van 6 maart 1818, geene strafbepalingen heeft kunnen vaststellen.

Een mensch en een hond tellen niet voor zestien.

Op eenen schoonen maandag der vorige maand verdrong zich eene groote menigte om de omnibussen, die tusschen Passy en Parijs heen en weder rijden; men moest lang vooruit de plaatsen te Passy bestellen, en gelukkig kon men hem noemen die voor den derden of vierden wagen een kaartje kreeg.

Toen kwam ook een Engelschman in het bureau en verlangde plaatsen naar Parijs. »Er zijn er nog drie in den vierden wagen onbezet" antwoordde hem de controleur. »Dat is niet genoeg voor mij," hernam de Engelschman, »ik moet een geheelen wagen hebben." — »Zestien plaatsen?" — »Ja, zestien plaatsen."

De controleur, in de meening dat de Engelschman door een talrijk gezelschap gelastigd is, geeft hem zestien kaartjes, met de woorden: »gij hebt den vijfden wagen; over drie kwartier rijdt men af." De Engelschman betaalt, steekt de zestien kaartjes in zijnen zak, fluit zijnen hond, een' prachtigen bloedhond, en gaat op de kaai wandelen.

Zijn vijfde wagen komt eindelijk van Parijs aan, en terstond deszelfs inhoud. De conducteur gaat in het bureau, om zijne reiskaart te laten viseren. Intusschen klimt de Engelschman met zijnen hond in den wagen, en laat dezen zich op eene der banken uitstrekken. Toen de reeds wachtende reizigers, die om den wagen stonden, bemerkten dat er slechts een persoon in denzelven zat, wilden zij instijgen. Maar de Engelschman verzette er zich tegen met de laconische woorden: de wagen is bezet. De omstanders, meenende dat het gezelschap des Engelschmans spoedig volgen zou, laten zich afwijzen, en hij smaakt eenige minuten lang het genoegen den wagen geheel alleen te bezitten. Toen echter het oogenblik des afrijdens gekomen was, en de conducteur een enkel persoon in zijnen wagen zag, vroeg hij: »zijt gij alleen, mijnheer?" — »Neen," antwoordde deze »ik heb mijnen hond bij mij." Naauwelijks had de conducteur dit antwoord gehoord, of hij roept met luide stem: »De reizigers naar Parijs, — 15 plaatsen!"

De menigte stormt op den wagen los om in te stijgen, de Engelschman echter zet zich met alle kracht in de deur en roept: »ik zeg u de wagen is bezet, ik heb alle 16 plaatsen voor mij en mijnen hond genomen. Er mag niemand in."

Dit vreemde geval wekt bij eenigen luid gelach, anderen echter ergeren zich en willen met geweld in den wagen. De Engelschman biedt dapper tegenstand, zijn hond komt hem te hulp en dreigt knorrende en tandenscherpende den eersten den besten indringer te verscheuren. Men rigt zich nu aan den conducteur, die den Engelschman in allen ernst aanmaant om toe te geven. Te vergeefs; deze weigert bepaaldelijk iemand binnen te laten. Na herhaaldelijk woorden te hebben verspild, roept de conducteur gend'armes in. Deze komen, drie man sterk, en het gelukt hun met groote moeite den Brit, die zich van woede niet meer kent, te beteugelen en de 15 reizigers in den wagen te helpen.

In blakenden toon springt eindelijk de Engelschman met zijnen hond uit den wagen, vangt op nieuw met den conducteur en de gensd'armes strijd aan, deelt den eersten op echt Britsche manier eenige welgeconditioneerde vuistslagen toe, die eenen os den adem hadden kunnen benemen, en zegt aan de laatsten een dozijn half Engelsche half Fransche impertinenties, waarop door hen een procès-verbaal van het gebeurde opgemaakt wordt.

Sir EDUARD SIBOYLL verschijnt deswege heden voor de regtbank van correctionele policie, beschuldigd van moedwillige gewelddadigheden. Toen de president hem dit bekend maakte, antwoordde hij:

»Ik had den omnibus voor mij en mijnen hond alleen gehuurd."

President. Wij zullen de getuigen hooren, daarna zult gij het woord hebben.

De getuigen bevestigen in allen opzigte het boven gemelde.

Pres. Wat hebt gij nu aan te voeren?

Sir EDUARD: Ik had den omnibus voor mij en mijnen hond alleen gehuurd.

Pres. Dat strijdt met alle gewoonte; de omnibussen zijn voor het algemeene gebruik bestemd; men kan ze niet voor eene enkele persoon en eenen hond in beslag nemen.

Sir ED. Ik had alle plaatsen genomen en betaald.

Pres. Ik herhaal, dat zoo iets niet gaat. Hadt gij den controleur gezegd, dat gij den wagen voor u en uwen hond alleen begeerdet, zoo zou hij u afgewezen hebben.

Sir ED. Als ik in de comedie eene geheel loge huur, zoo heb ik het regt er alleen te zijn.

Pres. Dit is iets gansch anders.

Sir ED. Als ik een geheel huis huur, zoo heb ik het regt het alleen te bewonen.

Pres. Ook dit is zeer verschillend.... In allen geval behoordet gij den conducteur niet te slaan, want hij deed zijn pligt.

Sir ED. Hij had mij gescholden; hij noemde mij een beefsteak-eter.

Pres Gij hebt hem hevige stooten toegebragt: het geneeskundig getuigschrift vermeldt dat die stooten onderscheiden vlekken op zijn ligchaam achtergelaten hebben.

Sir ED. Ik had den omnibus voor mij en mijnen hond alleen gehuurd.

De regtbank veroordeelt den Engelschman tot eene boete van 100 franken en 60 franken schadevergoeding, welke hij oogenblikkelijk betalen wil. Men heeft groote moeite om hem te doen begrijpen, dat dit slechts in Engeland geschiedt, en dat in Frankrijk de schatkist zijne schuldenaars krediet geeft.

Advertentiën.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 23 Nov. 3 El 9 Palm 0 Duim; gew. 65 Duim; gev. 0 [...]

Prijs-Courant der Effecten.

MAANDAG, 22 NOVEMBER.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers ten 4½ [...]
NEDERL., Werk. Schuld à 2½ pCt.	51¼	51⅜	51⅝ à [...]
Dito Dito . . » 5 »	99¾	99⅞	99⅞
Uitgestelde Schuld . . » »	2 9/32		
Kansbiljetten . . . . . f	25¼	25 5/16	25⅜
Amortisatie-Syndicaat. à 4½ pCt.	90 15/16	91	
Dito Dito . » 3½ »	76	76⅛	76
Handelmaatschappij . » 4½ »	155½	155¾	155⅝
Nieuwe Dito . . . » 4½ »			
Dito Dito 1837 . » 4½ »			
Oostindische Leening » 5 »	97⅜	97 7/16	97⅜ à [...]
Spoorweg Haarlem . . »			
Aand. Rijn-Spoorweg . » 4½ »			
FRANKR. Inschrijv.G.B. » 3 »			
SPANJE. Leening *Ardoins* » 5 »	20 15/16	21 1/16	21
Dito onbep. stukk. . » 5 »	17½	18	
Passive . . . . »	5⅜		
Deferred . . . . »			
Fransche Uitgestelde »			
PORTUGAL. Oblig. te Lond. » 3 »			
RUSL. *H. & C.* 1798, 1816. » 5 »	105½		
Dito 1828, 1829 . . » 5 »	105⅜		
Dito 1831, 1833 . . . » 5 »	98¾		
Oblig. bij *Hope* . . . » 4 »	86⅞		
Oblig. te Londen . . . » 5 »			
Dito te Hamburg. . . » 5 »			
Inschrijving in Assign. » 6 »			
Certific. van dito. . . » 6 »	68½		
POLEN. Aandeel. à fl 300 » f			
Dito à fl 500 » »	143¼		
OOSTENR. Aand. à fl. 100 » f			
Dito à fl 250 . . . . . » »			
Metalliek . . . . » 5 »	105⅝		
Dito . . . . » 2½ »	54⅝		
BRAZILIE. Dito dito » 5 »	64½	64½	64¾

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.